

A la mitologia clàssica, el mite de Tereu, rei de Tràcia, és poc conegut: un mite intrigant, violent i sangonós. Produeix, en qui el llegeix o escolta, una impressió desagradable, aspra.

L'autor ha volgut aprofitar els tres personatges centrals del mite, Tereu, Filomela i Procne, però ha desenvolupat per a ells una peripècia lliure, tot mantenint l'essència de la relació que els uneix.

Del punt de vista de l'època i de l'escenari, una vegada més l'autor recorre a la protohistòria, i a les terres, encara avui poc centrals en l'hel·lenitat, de Tràcia. Època del bronze, poc temps després que aquella poc poblada, primitiva i salvatge Tràcia, a l'extrem dels regnes hel·lènics, va haver conegut el pas dels aqueus que retornaven de la destruïda Troia als seus regnes occidentals.

La pirateria a la Mediterrània, hi és tan vella com les seves aigües, i els pirates ocupen bona part del relat, que progressa tot enllestint inexorablement la teranyina del destí de Tereu.

OMESTI

—La neu és més dura.

—Passa sempre que els dies són grisos, que no hi ha sol, Omesti.

—El cavall ja m'ha relliscat dues vegades.

—Manten-lo al mig de la sendera, no el facis passar per la vora, allí s'hi fa gel de la mica d'escorreguda.

L'arcudi major havia opinat, i en aquest punt tenia raó. Parlava amb experiència, que per això era el guerrer de confiança del rei, el cap de l'exèrcit. El germà petit del monarca, Omesti, també la hi donava, la raó. Esmenà el curs de la muntura tibant la regna i portant la bèstia cap al centre de la sendera. Era un adolescent, atlètic, que anava entrant en fets i extrems de guerrer. Tenia dinou anys, i per això el rei Tereu havia encomanat a l'arcudi Ipsan l'ensinistrament del seu germà Omesti en les arts de la lluita i l'ús de les armes en la cacera, en esguard de la guerra si calia...

Omesti va demanar al cap d'una mica:

—Ipsan.

El guia decantà una mica el cos.

—Mmm?

—Aquesta gent que portem... vols dir que arribaran sans i estalvis a la Torre?

—Els qui hi arribin sí —va respondre Ipsan.

A Omesti no se li féu estranya aquesta resposta, venint com venia de l'arcudi Ipsan. Tornà a girar el cap per mirar enrere. Els esclaus caminaven junts, un grup d'una trentena. Darrere, tancant la filera, uns pocs homes d'armes a cavall, que completaven el conjunt d'éssers humans en aquella planúria clapejada de blanc.

—Els qui hi arribin, entens, Omesti? —aclari el capità del grup—. No pensis tant en aquesta gent, que ja està acostumada a caminar.

—Però aquest fred... —s'atreví a dir Omesti.

—Si vols ser un bon guerrer, pensa en el teu arnès, en el teu cavall, aprèn a valer-te per tu mateix i a donar importància només a qui la mereixi —aconsellà Ipsan—. Els esclaus que portem eren gent rebel de les muntanyes de l'est, els quals hem hagut de sotmetre a risc de les nostres vides. No els podem compadir, prou hem fet de no portar-los encadenats.

—Bon favor! Amb aquests camps nevats ni un de sol no gosaria escapar-se.

—Si ho volen fer, pensa que no tenim gaire lluny els llops. Ja ho saben ells. Qui no sigui lik, està en perill de morir a mossegades. Si caminen, arribaran a la Torre.

—Per què?

—La tribu Lik, de la qual ja has sentit a parlar, viu al nord de la Torre, de fet la Torre és dins el seu territori. Els lik, la tribu més antiga de les moltes que formen la Tràcia, és protegida per les divinitats del bosc. Aquella gent viu en harmonia amb els llops. Ja en parlarem una altra estona. Escolta: arribarem al congost, espero, a mitja tarda. Hi acamparem. Allí hi ha bones balmes.

Els esclaus, molts homes i unes quantes dones i criatures, caminaven de miracle: estaven molt cansats, car feia quatre dies que portaven aquella marxa, i a la meitat del recorregut el terreny havia aparegut nevat. Alguns havien d'ajudar els seus companys perquè tenien els peus nafrats o mig congelats.. Eren lluny de les valls veïnes de la costa, s'endinsaven terra endins, vers el nord-oest. Terres aspres, i més en mal temperi.

—Per què hem d'anar a la Torre ara, a l'hivern? —es queixà Omesti. En aquell punt aparegueren les moles de pedra que estretien el congost.

—Vols dir amb aquest mal temps? Si haguessis sempre viscut a la cort no te n'estranyaries; però és clar, tu has residit molt de temps a la costa dellà de la mar, a Efes. Cada dos o tres anys el rei o algú de la seva confiança visita la Torre per veure com avancen les obres de la ciutat. Aviat arribarà la primavera; ens ha tocat d'anar-hi nosaltres, aprofitant el viatge dels esclaus.

L'arcudi recordava amb els seus mots que Omesti havia residit uns anys lluny, entre els de la costa dellà del Mar Petit, tot i ser un traci. El rei Tereu, el seu germà, l'havia enviat a Efes, on havia après bon grec, i havia refinat els seus costums... un xic massa de refinament a parer de l'arcudi major.

A mitja tarda, com havien previst, arribaven al congost i es disposaren a passar-hi la nit. Els homes d'armes assignaren les tres balmes més descobertes als esclaus, els quals s'hi apilaren per fer-se passar el fred. Els dos capitostos, Ipsan i Omesti, s'instal·laren a la més protegida i el grup de guerrers en una altra. Ipsan i un dels homes d'armes disposaren la guàrdia

de nit que farien els guerrers a raó de tres torns de dos sentinelles, de manera que un d'ells vigilés l'entrada nord del congost i l'altre la de migjorn: així no hi hauria intents de fugida per part dels esclaus. D'altra banda hi mantindrien fogueres enceses, per evitar que les feres s'acostessin. "Aviat ens ensumaran els óssos, i els llops" —comentava Ipsan— "No sé pas quin dels dos animals té més bon olfacte."

Un cop instal·lats feren repartir galeta als esclaus, mentre els capitans i la tropa menjaven de les racions que duïen, carn assecada i pa.

Amb fogueres combateren el fred i la foscor de la nit. Omesti no podia evitar de sentir esgarrifances en escoltar en la llunyania, o potser no tan distants, els udols de la llopada. La serralada que tenien a la dreta no descobria els seus secrets ni als més audaçs dels caçadors. Les antigues llegendes tràcies descrivien aquella espessedat com un abisme d'on qui hi entrava gaire endins ja no en sortia.

I precisament, aprofitant l'existència de l'antiga Torre del Llop, el rei Tereu havia decidit bastir una ciutat en aquell indret. Aquesta ciutat es construiria a mesura que grups de presoners de guerra, en condició d'esclaus, hi arribessin, mà d'obra que hi era enviada des de Fapas, la capital. Se sabia que les malalties i les privacions havien delmat al començament la host dels esclavitzats treballadors de tal manera que la mesura de portar-hi nous reforços era una necessitat. Tanmateix, els esclaus que sobreviuen a les rigors del temperi i a la devastació de la sostinguda fatiga, es constituïen en habitants de la ciutat que s'anava bastint, i Tereu sabia que de mica en mica esdevenien lliures, deixaven de

ser esclaus a mesura que la nova ciutat creixia enfora de les muralles. De fet, Ipsan sabia que els encarregats de la Torre deixaven que els esclaus tinguessin llibertat d'organitzar-se i convertir-se de fet en colons.

Omesti es despertà tres vegades durant la nit; totes tres va treure el cap enfora de la pell d'ós i sempre li va semblar que dos ulls brillants com brases desapareixien del seu camp de visió. Podien ser pampallugues d'un instant? O eren realment dos ulls que lluien en la fosca?

L'endemà a l'alba, quan encara Omesti badallava de fred i de son perquè durant la darrera guàrdia havia estat desvetllat, es reprengué l'activitat en aixecar-se el bivac. Com sempre algun esclau o esclava —aquest cop només un— havia mort durant la nit. L'arcudi Ipsan ordenà que els seus companys dipositessin el cos en un marge del congost i li apilessin pedres al damunt. Immediatament començà la darrera etapa del viatge que al vespre els duria, si sortien bé els comptes, a la Torre.

Omesti tenia ben present que Tereu, en aquelles dates, també era lluny de Fapas, la capital del reialme.

—Ha aprofitat Tereu el nostre viatge per fer el seu, o és a l'inrevés? —demanà Omesti.

Ipsan respongué:

—Ni l'una cosa ni l'altra. El rei havia de fer l'expedició a Atenes, per ajudar el rei Pandió, que li havia suplicat suport. Fa unes setmanes que navega. Nosaltres, pel nostre compte, fem l'expedició de finals d'hivern a la Torre. Si no érem nosaltres, el rei hauria triat altres capitans per anar-hi.

Els homes d'armes, a la rereguarda de la caravana, des dels cavalls, arriaven els esclaus a cops d'asta, per tal que apressessin el pas.

—La qual cosa vol dir, ras i curt, que a nosaltres no ens ha volgut a l'expedició reial a Atenes —mormolà el germà del rei.

Davant aquest comentari, Ipsan es mirà el jove príncep. Anaven a poc a poc, al pas dels cavalls, i s'havien protegit el rostre amb brians dessota el casc.

—El meu rei Tereu ha sortit vers Atenes armat fins a les dents —explicà Ipsan—. És una guerra, minyó. I guerra vol dir gent malferida o morta. Ja et vaig explicar que Pandió, el rei d'Atenes, ha estat atacat pels Magàrides, que és una tribu veïna, donada de sempre al saqueig. Molt bé: el rei Tereu ha decidit que val la pena anar a ajudar l'atenenc, perquè segur que li pagarà molt generosament l'ajut, i si destrueix l'exèrcit dels Magàrides o el fa retrocedir molt enllà, Tereu tornarà a Tràcia amb les naus curulles de plata i or.

Omesti no entenia per què tantes riqueses eren importants, tota vegada la cort de Tereu tenia de tot, però recordà la gratitud amb què els ministres del seu germà rebien els collars i els braçalets daurats, botí repetit que el rei els oferia com a premi a alguna acció. Igualment les dones de palau es delien per tenir joies d'or. Ell tenia un temperament diferent i no valorava tant aquests tresors.

Com si l'explicació s'hagués acabat Ipsan girà en rodó i al trot viu anà fins a la cua de la caravana, espia la marxa de la gent i tornà.

No cedia Omesti en la càrrega dialèctica:

—Nosaltres som guerrers: per què no ens escollia també per acompanyar-lo a Atenes?

—No insisteixis —declarà Ipsan—. Mira, aquesta, si bé ho mires, és també una expedició armada. A la Torre trobarem més guerrers del nostre rei, de l'expedició anterior; per sort ara tenim el territori ben dominat però els nostres homes d'armes i els primers colons van haver de combatre contra el fred, els llops negres, els óssos, potser escamots de bandits baixats del fons de les muntanyes Apeiria, que els lik no havien pogut aturar. Passar una temporada, o uns dies, a la Torre, era mantenir-te vigilant i prendre precaucions contra les feres, tothom n'era una víctima possible si abandonava la fortalesa. Ara, fortificat més el conjunt... només les frikes del bosc ens poden enviar la seva maledicció.

—Però sempre m'han contat que hi ha els lik, i els llops grisos, amics dels tracis...

—No! Amics dels lik, entens? Tu ets un traci, només. El teu germà —germanastre, no ho oblidis, també—: ell és descendent directe de Trax. Els lik són, som —cal proclamar-ho— els representants més venerables de la nostra gent antiga.

Omesti deixà de pensar en l'expedició a Atenes i provà de no pensar tampoc en l'amenaça de les frikes, els horrors del bosc, sempre inconeguts, que podien ser ombres, grans sagetes de glaç, roques caigudes inopinadament del cel, fantasmes evanescents i xiuladissos. I, sobretot, els udols perllongats i encavallats, en tons més greus o més aguts, dels llops. I al mateix temps volgué imaginar-se el misteriós poble dels lik i els seus llops amistosos.

Omesti, gronxat pel pas de la muntura, reforçava el seu esperit tot recordant i refent la llegenda apresada de petitó: "La Torre és molt important per a la nostra dinastia..."

Allí hi té els seus fonaments Trax, el rei-heroi fundador, que va lluitar contra el Llopàs... Ambdós van morir alhora en aquella ferotge abraçada, cos a cos, sense cap arma, l'un amb la força dels punys, que van arribar a esberlar el morro de la fera, aquesta amb els ullals, que havien arribat a fer presa en el coll del nostre patriarca Trax. Els reis successors van decidir aixecar una torre, un pürgos a l'indret de la lluita. Tereu n'és el digne successor. Des dels temps de Trax, els llops són amics dels lik, però els tracis els han de témer."